

УДК 378.147

КОРНІЄНКО В. В.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри криміналістики, судової експертології

та домедичної підготовки факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-7682-1281>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ

*«Майстер не вчить, а лише створює ситуації»
(стародавня китайська мудрість)*

Класичній університетській освіті доволі часті нарікають на перевантаженість теоретичними знаннями, тоді як професійне навчання у закладах нижчого рівня акредитації має більш прикладний характер, а отже й більшу практичність. Такі висновки мають місце в окремих наукових дослідженнях, які серед іншого, ґрунтуються на результатах соціологічних опитувань як випускників закладів освіти, так і роботодавців. Зокрема вказується, що випускник вищого навчального закладу, маючи добру теоретичну підготовку відчуває брак навичок застосування своїх знань. Вважаємо, що дана проблема має два аспекти: як з боку організації навчального процесу, так і зі сторони самопідготовки здобувача вищої освіти.

Взагалі, порівнювати університетське та професійне навчання буде не зовсім коректним, з огляду на їх специфіку у сфері надання освітніх послуг. Проте, вважаю до речним зазначені вище зауваження, і ось яких міркувань:

1) в навчальних програмах приділяється більше уваги формальним ознакам ніж змістовній частині самої дисципліни та методам її викладання;

2) професійні якості педагога вищої освіти оцінюються більше щодо відповідності його формальним вимогам (науковий ступінь, вчене звання, тощо);

3) фахівець з великим досвідом практичної роботи за напрямком дисципліни не завжди може бути гарним викладачем, здатним передати студентам свої навички та вміння;

4) освітні мотивації студента та викладача можуть не співпадати, що призводить до низької пізнавальної активності;

5) здобувачам освіти не прививають навичок до самостійної роботи, що є проблемою у двосторонньому процесі навчання як обов'язкової складової освіти.

Отже, спостерігаємо картину, коли низько вмотивований студент, отримуючи великий обсяг теоретичних знань втрачає інтерес до навчання та пізнання. Не заперечуючи цінності теоретичних знань, хотилося б звернути увагу на необхідності посилення практичної підготовки, коли здобувач освіти розуміє корисність та значення застосування отриманих знань. Мова йде про використання широкого діапазону інтерактивних методів навчання, а саме тренінгів. На відміну від академічних лекцій та семінарів, тренінг націлений на усвідомлення нового і на практичне застосування цих нових знань. Ділові ігри, як різновид тренінгових програм, сприймається студентами дуже позитивно, підвищує їх зацікавленість та рівень засвоєння інформації. Тому освітній процес в університеті повинен ефективно поєднувати різні методи та підходи щодо викладання дисциплін (у т.ч. і методологію професійного навчання), особливо які мають практичну спрямованість. Наприклад, така дисципліна як «Криміналістика» посідає провідне місце серед наук юридичного профілю. Метою викладання цієї навчальної дисципліни є ознайомлення з теоретичними положеннями криміналістичної науки,

оволодіння криміналістичними засобами, прийомами та методами збирання, дослідження, оцінки та використання доказів під час розслідування та попередження кримінальних правопорушень. Мета викладання досягається через вирішення завдань поліцейських квестів, а саме, через розвиток креативного мислення, розкриття творчого потенціалу, формування компетенцій раціонального використання навчального часу та стимулювання пізнавальної мотивації.

Практичні заняття з навчальної дисципліни проводяться з урахуванням поділу академічної групи на дві підгрупи, оскільки особливості вивчення криміналістики вимагають відпрацювання здобувачами практичних компетенцій роботи зі слідами злочинів, криміналістичною технікою, індивідуального планування та організації окремих слідчих (розшукових) дій та досудового провадження. В основу такого педагогічного методу як поліцейський квест покладено ситуаційний метод (рольова гра) змістовну частину якого спрямовано на опанування здобувачами алгоритму дій, пов'язаного з реалізацією конкретних завдань. Місце проведення квесту визначається формою практичного заняття.

Метою поліцейського квесту є зміна сталих стереотипів організації занять і напрацювання елементів практичної роботи завдяки імітації майбутньої професійної поліцейської діяльності та моделювання типової ситуації розслідування. При участі у поліцейському квесті курсанти та студенти повинні вміти імітувати професійні умови, що максимально наближені до реальних, моделювати та вирішувати проблемні ситуації розслідування, чітко розподіляючи ролі учасників при вирішенні завдання квесту.

Невеликий особистий досвід застосування вказаного ситуаційного підходу у викладанні дисципліни «Криміналістика» дає позитивні результати. Засвоєння навичок ефективно відбувається у формі ділових ігор; під час проведення занять курсантами запам'ятовується особиста поведінка як спосіб дій у тій чи іншій ситуації майбутньої професії. Формування завдань на практичні заняття відбувається шляхом створення проблемної ситуації, у якій поєднується актуалізація отриманих знань та пошук варіантів вирішення проблем.

Підсумовуючи вищенаведене хотілося б зазначити наступне. Університетська освіта, звичайно, повинна надавати студентам більше знань, порівняно з професійною освітою закладів нижчого рівня акредитації. Насамперед, це стосується вміння широко мислити, аналізувати, приймати правильні рішення у складних завданнях та розвивати здібності до самонавчання. Для більш ефективного закріплення практичних навичок необхідно дещо відходити від сталих форм та методів практичних занять, та активніше застосовувати методологію професійного навчання, як-то інтерактивних методів у вигляді ділових ігор та «квестових» завдань. Вони доводять свою ефективність та зацікавленість з боку здобувачів освіти. Дистанційна форма навчання не виступає перешкодою для таких методів. На платформах подібних до Moodle можна розміщувати дидактичні матеріали щодо підготовки до практичних занять, прямі посилання на літературу, навчальні відеофільми, презентації нормативно-правові акти, а також мати короткий зв'язок «студент-викладач чи тренер», що дозволить індивідуально корегувати процес навчання студента та отримувати відгуки. Але ми все ж таких додержуємося думки про те, що практичні заняття за такою дисципліною повинно бути очним, або ж поєднувати змішану форму (online та offline).

Отримано 01.05.2022

